

У ПЛЕНУМ СПІЛКИ ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ ТА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ – ВАЖЛИВА УМОВА НООСФЕРНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»

22-23 вересня 2011 року в Одесі відбувся черговий V Пленум спілки економістів України. У межах Пленуму були проведені засідання науково-практичної конференції «Рациональне природокористування – важлива умова ноосферного розвитку України», яку організували Спілка економістів України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України за організаційно-методичної підтримки партнерів: Одеського державного економічного університету, Одеського національного політехнічного університету, Одеської національної академії харчових технологій, Одеського державного екологічного університету та Одеського інституту фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.

У роботі конференції взяли участь члени Президії та члени Правління Спілки економістів України, керівники регіональних відділень Спілки економістів України, ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України, представники менеджменту бізнесових структур, учені, викладачі, докторанти та аспіранти, професійно зацікавлені фахівці, усього – більше 100 осіб.

На конференції одночасно було підкреслено актуальність питань, що обговорювалися. Системне бачення стратегічних напрямків розвитку наукових засад і прикладних рішень щодо раціоналізації природокористування, екологізації економіки, втілення принципів сталого розвитку в соціально-економічну політику держави виклали у своїх доповідях Президент Спілки економістів України, академік Академії економічних наук України **В.Оскольський**, директор Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, доктор економічних наук, професор, академік НАН України **Б.Буркинський**, директор ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України, доктор економічних наук, професор, академік НААН України **П.Саблук**, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України **В.Симоненко**, президент Міжнародної фундації сприяння ринку, кандидат економічних наук **С.Соколенко**.

Учасники зборів у своїх виступах підкреслили, що сучасна модель розвитку економіки на засадах негативного, виснажливого використання природного капіталу потребує якісного оновлення.

Як зазначали доповідачі, Україна має значний природно-ресурсний потенціал – земельний, водний, лісовий та мінерально-сировинний. За земельною площею Україна після європейської частини Росії – найбільша країна Європи, а за якісним складом ґрунтів та біопродуктивністю угідь – одна з найбагатших держав світу. За роки незалежності зроблені певні кроки щодо поліпшення раціонального природокористування та захисту навколишнього середовища. Парламентом з цієї проблематики прийнято вже півтора десятка законів. Але через відсутність належного контролю та обмежене фінансування прийняті закони не виконуються, а екологічна ситуація з року в рік погіршується.

За оцінкою фахівців, розмір екологічних збитків у країні від виробничої діяльності (втрата земельних, водних і лісових ресурсів, забруднення довкілля тощо) перевищує 50 млрд. грн. щорічно. Україна нині охоплена не лише соціально-економічною, але й глибокою екологічною кризою.

Акцентувалася увага на тому, що у зв'язку з глобальними екологічними загрозами виникла об'єктивна необхідність в **екологізації суспільного розвитку**,

яка повинна охоплювати всі сфери людського буття. Екологізація повинна охопити не лише економічну діяльність, але й науку, освіту. **Екологізація науки та освіти** – це процес опанування новими ідеями в економічній, екологічній, соціальній і духовній сферах, використання їх у процесі навчання з метою підготовки високоосвічених фахівців, спроможних протистояти екологічним загрозам на глобальному, національному, регіональному та локальному рівнях у всіх сферах суспільного буття.

Актуальним питанням екологізації економіки, інноваційних підходів до формування господарського механізму природокористування, врахування екологічного імперативу в стратегічному плануванні соціально-економічного розвитку території, значущості та місця екологічно чистого виробництва в системі інфраструктури сталого розвитку України, інвестиційного забезпечення екологічної інфраструктури присвятили свої наукові доповіді та повідомлення провідні фахівці Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України **С.Харічков**, доктор економічних наук **О.Громова**, доктор економічних наук **Н.Андрєєва**, кандидат економічних наук **Н.Хумарова**, кандидат економічних наук **С.Рассадинова**.

Важливу роль та місце партнерських відносин (на прикладі продовольчого комплексу України) у загальній політиці екологізації економіки, інноваційних процесів для забезпечення умов сталого розвитку регіонів було відзначено у виступах доктора економічних наук, доцента **Л.Купінець**, кандидата економічних наук, доцента **Є.Лазаревої**.

Учасники конференції та Пленуму Спілки економістів України схвалили узагальнені Рекомендації як результат колективної думки вчених і практиків щодо подальшої державної, регіональної та секторальної політики раціоналізації природокористування в Україні, екологізації суспільного розвитку, переходу на модель сталого соціально-економічного розвитку на принципах ноосферного підходу.

Було визначено цільові установки подальшого розвитку природно-ресурсної сфери України, а саме:

- розробка стратегічних пріоритетів екологічно-збалансованого природокористування в умовах глобальних викликів;

- побудова інноваційної моделі розвитку природокористування, спрямованої на поліпшення забезпечення економіки та населення регіонів країни в природних ресурсах;

- обґрунтування стратегічних напрямів та конкретних заходів щодо попередження можливих негативних природно-техногенних наслідків, а також концептуальних напрямів державного впливу на процеси модернізації природно-ресурсної сфери та екологічно-збалансованого розвитку природокористування, спрямованого на перенесення центру ваги на надбудовні складові – інновації, багатокладні системи господарювання, рентні відносини;

- виробництво конкурентоспроможної продукції, здатної забезпечити розвиток економіки країни в умовах фінансово-економічної нестабільності та поліпшення стану навколишнього природного середовища.

Прийняті рекомендації було деталізовано за такими напрямками, як природно-ресурсна політика, землекористування, лісокористування, водокористування, надкористування та ресурсозбереження.

Керівники об'єднань економістів, учені висловили сподівання, що побудова інноваційної моделі природокористування стосовно глобальних викликів, залучення насамперед національних інвестицій для виконання на необхідному рівні екологічно обґрунтованих природоохоронних заходів сприятимуть модернізації системи використання й відтворення природних ресурсів, яка склалася в державі, більш повному задоволенню економіки країни й населення в природних ресурсах, попередженню та ліквідації можливих негативних наслідків природно-техногенного характеру, поліпшенню впливу природно-ресурсної складової на прискорення соціально-економічного розвитку країни.

Сергій ХАРІЧКОВ,
доктор економічних наук, професор,
заступник директора Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України